

Els plans d'Obama

- Les mesures proposades pel Govern del líder demòcrata reflecteixen la gravetat de la crisi

JOSEP OLIVER*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 22.02.09

El Congrés nord-americà ha donat llum verda al paquet econòmic proposat pel president Obama. I, encara que és de gran importància, les mesures adoptades per la nova Administració dels Estats Units van molt més enllà de l'impuls de l'activitat a curt termini: intenten abordar els diferents problemes a què s'enfronta el país. En primer lloc, perquè el país afronta una crisi financera insòlita per la seva profunditat (la capitalització de la banca ha caigut dels 1,4 bilions a 400.000 milions de dòlars), fet que ha portat a la insolvència, o a prop seu, grans entitats. El programa que va dissenyar l'Administració de Bush, que va injectar prop de 350.000 milions, va tenir resultats mediocres.

Segueix, en segon terme, l'espantosa crisi immobiliària. L'enfonsament del mercat continua, malgrat la duresa de l'ajust que ja s'ha fet. Els preus de la vivenda han caigut un 25% des de la seva cota màxima, i l'inici de noves vivendes i la seva venda se situa en mínims històrics. Ja són 11 milions els propietaris amb una hipoteca que supera el valor de casa seva.

A tot això s'hi afegeix la recessió, amb les seves conseqüències sobre el mercat laboral (més de 3,6 milions de llocs de treball destruïts), la caiguda important en l'activitat i les negres expectatives que podrien conduir a una severa depressió.

AQUESTS TRES xocs es reforcen mútuament. De fet, l'origen de la crisi es troba en el mercat immobiliari, amb les seves negatives repercussions sobre els balanços bancaris. I el seu impacte s'ha canalitzat cap a l'economia pel col·lapse del crèdit, que, al seu torn, repercuteix sobre el mercat immobiliari, impulsant el seu descens. Aquest cercle viciós és el que intenten trencar les diferents mesures d'Obama. Els gairebé 800.000 milions de dòlars que formen el paquet d'impuls fiscal de la nova Administració americana suposen el 2,5% del seu PIB en el període 2009-2010, amb un terç del total en retallades fiscals, un altre terç en ajudes als Estats (per a educació i sanitat), a més a més d'una inversió més gran per a infraestructures, energia i despeses mèdiques i educatives. Es calcula que l'impacte de totes aquestes propostes pot fer que el PIB dels EUA, fins a finals del 2010, creixi fins a gairebé el 3,5%, que es redueixi la taxa d'atur uns 2 punts i que es creïn entre 3,5 i 4 milions de llocs de treball.

A aquest impuls s'hi ha de sumar l'enorme paquet previst per estabilitzar el sistema financer i el que es dirigeix al mercat immobiliari. De fet, el pla del Tresor nord-americà per recuperar el col·lapse del crèdit té un contingut més rellevant que el destinat a estimular l'economia. Això es deu tant a la pretensió de crear les condicions per permetre fluir una altra vegada el crèdit, com pels recursos que s'espera mobilitzar. La injecció de capital a les institucions financeres amb problemes, els recursos per incentivar el crèdit (amb un cost entre els 200.000 i el bilió de dòlars) i els dirigits a neutralitzar els actius tòxics de la banca (estimats en un bilió de dòlars) sumen una xifra que s'acosta als 2,5 bilions de dòlars.

Finalment, per sostenir el mercat immobiliari, l'Administració d'Obama intenta frenar la forta taxa de desnonaments. Així, per facilitar el refinançament d'hipoteques, s'injecten 200.000 milions en el capital de les grans hipotecàries Fanny Mae i Freddie Mac, i s'hi afegixen 75.000 milions més per reduir la càrrega per interessos, fins al 31% de la renda familiar. L'objectiu és evitar que quatre milions de cases perdin la seva vivenda.

En síntesi, el pla Obama proposa una inversió pròxima als 800.000 milions de dòlars per activar l'economia, 300.000 milions per frenar el deteriorament immobiliari i uns 2,5 bilions per establir el sistema financer. Aquest és el verdader abast econòmic dels plans de l'Administració que va assumir el govern dels EUA el 20 de gener passat. Uns números gegantins, que equivalen al 24% del seu PIB.

¿Aconseguirà aquest ampli conjunt de mesures evitar mals més importants? S'ha d'esperar que, els trimestres vinents, es noti una millora en l'activitat i en l'ocupació. Malgrat això, els resultats de les polítiques immobiliàries són més complexos de predir, ja que també impliquen els qui tenen un préstec. I tampoc hi ha consens sobre la idoneïtat del pla per al sistema financer.

SIGUI QUIN sigui l'èxit final d'aquestes iniciatives, el que és segur és que l'augment del deute públic que suposen gravitarà sobre el creixement dels EUA de la dècada que ve. D'aquesta manera, d'un dèficit de 455.000 milions de dòlars el 2008, es calcula que el 2009 ja podrien arribar almenys als 1,6 bilions (a prop de l'11% del PIB) i un altre bilió el 2010. De fet, el Congrés americà ha elevat el límit de deute públic fins

als 12 bilions de dòlars, mentre que s'espera que aquesta arribi a un 85% del PIB aquest any.

Haurem d'estar atents a l'impacte que causaran totes aquestes dades sobre la cotització del dòlar i els tipus d'interès. Les alces recents dels dos indicadors avisen dels temors dels mercats financers a aquest dèficit creixent. I els menors excedents d'estalvi de la Xina, Rússia i els països de l'OPEP limiten l'abast de l'endeutament exterior dels EUA. És per això que no és estrany que, després de tant d'activisme dels seus primers dies, l'última mesura d'Obama hagi estat convocar una cimera bipartidista per frenar l'increment del deute públic nord-americanà. Desitjar que tingui sort és pel seu bé, però també pel nostre.

* Catedràtic d'Economia Aplicada (UAB).